

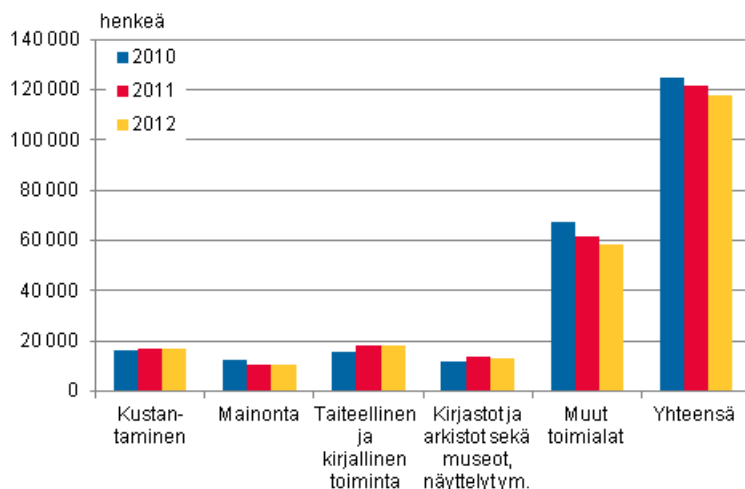
Kulttuuri 2012

Kulttuurityövoima Suomessa

Kulttuuritoimialojen työllisyys heikentynyt vuodesta 2010

Kulttuurin toimialoilla työllisyys on vuodesta 2010 heikentynyt vuoden 2012 loppuun yli 5 prosenttia. Toimialat työllistivät vuonna 2012 noin 117 860 henkilöä kun vuonna 2010 työllisiä oli noin 124 480. Eniten työllisyys putosi mainonnassa, noin 2 300 työllisellä. Mainonnan piirissä työllisyys oli vuonna 2012 enää noin 10 400.

Työllinen työvoima kulttuuritoimialoilla 2010–2012



Muista kulttuuritoimialoista taiteellinen ja kirjallinen toiminta puolestaan lisääntyi. Kun vuonna 2010 työllisiä oli noin 15 700, oli työllisiä vuonna 2012 jo noin 18 300.

Myös kirjastojen ja arkistojen sekä museoiden, näyttelyjen ja historiallisten paikkojen ja rakennusten sekä vastaavien kohteiden toiminta työllisti paremmin vuonna 2012 kuin vuonna 2010. Työllisten lukumäärä kasvoi 1 200:lla ja oli vuoden 2012 lopussa noin 13 200.

Kustantamisen toimialalla työllisiä oli vuonna 2012 noin 17 230 kun vuonna 2010 toimiala työllisti noin 16 610 henkilöä.

Muilla kulttuurin toimialoilla pudotusta vuodesta 2010 oli keskimäärin noin 13 prosenttia vuoteen 2012, jolloin niillä oli työllisiä noin 58 700.

Tiedot ilmenevät työvoimatutkimuksesta. Työvoimatutkimus on otostutkimus joka kuvaa työllisyyttä ja työttömyyttä henkilöhaastattelujen pohjalta. Näin saatu tieto kuvaa paremmin juuri kulttuuriammateissa ja -toimialoilla toimivien todellista kokonaismäärää kuin rekistereiden perusteella saatu tieto.

Toimialaluokitus on vuoden 2008 toimialaluokitus, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2002 toimialaluokituksella tuotettujen työllisyystietojen kanssa. Uuden toimialaluokituksen ja EU:n suositusten mukaisesti kulttuuritoimialoihin on tullut lisäystä. Tarkempi selostus uusista toimialoista löytyy kohdasta 'Kulttuurin raja-aineistosta'.

Kulttuuriammattien työllisyyden kehitys on kuitenkin ollut parempaa kuin koko työllisyyden kehitys. Se on vuodesta 2005 kohentunut yli 15 prosentilla ja työllisiä oli vuonna 2012 yli 83 000. Kasvua edellisestä vuodesta oli yli kaksi prosenttia. Vastaavan ajanjakson aikana on kokonaistyöllisyys parantunut vain noin 3,4 prosenttia.

Erityisen suotuisaa kehitys on ollut graafisen ja taideteollisen alan suunnittelijoiden osalta, joiden työllisyys on kohentunut noin 30 prosentilla vuodesta 2005. Vuodesta 2011 vuoteen 2012 laskua työllisyydessä on kuitenkin reippaasti, noin 16 prosenttia. Työllisiä vuonna 2012 oli noin 10 450.

Taideammateissa toimivien työllisyys on myös parantunut vuodesta 2005. Työllisiä oli vuonna 2012 noin 11 718, mikä oli lähes kahdeksan prosenttia enemmän kuin vuonna 2005. Taideammateihin kuuluvat teatteri- ja elokuvaohjaajat, näyttelijät, tanssitaiteilijat, klassisen musiikin säveltäjät, kornetit, taikurit, akrobaatit, viihdemuusikot, laulajat ja tanssijat, kuvataiteilijat.

Toimittajia oli vuonna 2012 noin 13 718, lähes viisi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2005. Lukumäärän laskua vuodesta 2011 vuoteen 2012 oli pari prosenttia.

Tiedot ammattien työllisyydemäärästä on tuotettu vuoden 2001 ammattiluokituksella vaikka uudempikin ammattiluokitus on työvoimatutkimuksessa käytössä. Käyttämällä vanhempaa luokitusta on voitu tarkastella pitempää ajanjaksoa kuin siirtymällä uuteen luokitukseen.

Sisällys

1. Kulttuurin toimialoilla ja ammateissa toimivat työvoimatutkimuksen mukaan.....	4
2. Kulttuuriammateissa päätyössä toimivat työssäkäyntitilaston mukaan.....	6
3. Kulttuurin rajausta aineistoista.....	7
4. Aineisto ja luokitukset.....	10

Taulukot

Taulukko 1. Kulttuurin toimialoilla toimivat työlliset vuosina 2010–2012.....	4
Taulukko 2. Kulttuuriammateissa toimivien työllisyyden kehitys vuosina 2005–2012.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kulttuuriammattit vuoden 2001 ammattiluokituksen mukaan.....	11
Liitetaulukko 2. Kulttuuriammattit vuoden 2010 ammattiluokituksen mukaan.....	11

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Työlliset kulttuuriammateissa koulutusasteen mukaan 2010.....	13
Liitekuvio 2. Työlliset kulttuuriammateissa työnantajasektorin mukaan 2010.....	13

Laatuseloste: Kulttuuritilasto 2012, kulttuurityövoima Suomessa.....	14
--	----

1. Kulttuurin toimialoilla ja ammateissa toimivat työvoimatutkimuksen mukaan

Kulttuurin toimialojen ja kulttuuriammattien määritelmä ei ole tarkkarajainen ja EU:n parissa ollaan kehitetty suositus siitä, miten kulttuurin alue tulisi rajata. Sen takia ei ole yksiselitteistä ratkaisua sille miten kulttuuri lasketaan toimialan ja ammatin mukaan. Tässä käytetyt toimialat ja ammatit on lueteltu tarkemmin laatuselosteessa. Käytetty toimialaluokitus on vuoden 2008 toimialaluokitus ja ammattiluokitus vuoden 2001 ammattiluokitus.

Työvoimatutkimus on otostutkimus. Koska tutkittava ryhmä on suhteellisen pieni, ei Työvoimatutkimuksen otoksen koko riitä kuvaamaan sen osaryhmiä kaikin osin luotettavasti. Otostutkimus antaa kuitenkin haastateltaville mahdollisuuden kertoa ammattinsa oman näkemyksensä mukaan. On luultavaa, että näin saatu tieto kuvaa paremmin juuri kulttuuriammateissa toimivien todellista kokonaismäärää kuin rekistereiden perusteella saatu tieto. Kulttuuri koostuu toimialoiltaan ja ammattiryhmiltään melko pienistä ryhmistä ja siksi tässä tutkimuksessa esitetään erikseen tuloksia vain silloin, kun ryhmän estimoitu koko on noin 10 000. Tällöin tuloksen virhemarginaali on noin neljä prosenttia.

Kulttuurin toimialoilla työllisyys on vuodesta 2010 heikentynyt vuoden 2012 loppuun yli 5 prosenttia. Toimialat työllistivät vuonna 2012 noin 117 860 henkilöä kun vuonna 2010 työllisiä oli noin 124 480 (Taulukko 1).

Taulukko 1. Kulttuurin toimialoilla toimivat työlliset vuosina 2010–2012

TOL 2008	Vuosi		
	2010	2011	2012
Kustantaminen	16 611	17 167	17 238
Mainonta	12 738	10 431	10 414
Taiteellinen ja kirjallinen toiminta	15 739	18 604	18 300
Kirjastot ja arkistot sekä Museot, näyttelyt sekä historiallisten paikkojen ja rakennusten suojelu	11 966	13 983	13 199
Muut toimialat	67 428	61 396	58 717

Eniten työllisyys putosi mainonnassa, noin 2300 työllisellä. Mainonnan piirissä työllisyys oli vuonna 2012 enää noin 10 400.

Muista kulttuuritoimialoista taiteellinen ja kirjallinen toiminta puolestaan lisääntyi. Kun vuonna 2010 työllisiä oli noin 15 700, oli työllisiä vuonna 2012 jo noin 18 300.

Myös kirjastojen ja arkistojen sekä museoiden, näyttelyjen ja historiallisten paikkojen ja rakennusten sekä vastaavien kohteiden toiminta työllisti paremmin vuonna 2012 kuin vuonna 2010. Työllisten lukumäärä kasvoi 1 200:lla ja oli vuoden 2012 lopussa noin 13 200.

Kustantamisen toimialalla työllisiä oli vuonna 2012 noin 17 238 kun vuonna 2010 toimiala työllisti noin 16 610 henkilöä.

Muilla kulttuurin toimialoilla pudotusta vuodesta 2010 oli keskimäärin noin 13 prosenttia vuoteen 2012, jolloin niillä työllisiä oli noin 58 700.

Toimialaluokitus on vuoden 2008 toimialaluokitus, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2002 toimialaluokituksella tuotettujen työllisyystietojen kanssa.

Kulttuuriammattien työllisyyden kehitys on kuitenkin ollut parempaa kuin koko työllisyyden kehitys. Se on vuodesta 2005 kohentunut yli 15 prosentilla ja työllisiä oli vuonna 2012 yli 83 000. Kasvua edellisestä vuodesta oli yli kaksi prosenttia. Vastaavan ajanjakson aikana on kokonaistyöllisyys parantunut vain noin 3,4 prosenttia (Taulukko 2).

Taulukko 2. Kulttuuriammateissa toimivien työllisyyden kehitys vuosina 2005–2012.

Ammatti	Vuosi							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Taideammateissa toimivat	10 865	11 296	11 427	12 238	12 499	12 392	11 974	11 718
Graafiset ja taideteollisen alan suunnittelijat ja taiteilijat	8 015	9 110	10 532	11 968	12 214	12 446	12 446	10 449
Toimittajat	14 396	13 972	12 798	13 931	13 853	13 926	14 001	13 718
Muut ammatit	38 919	40 417	40 444	39 479	37 559	39 847	43 304	47 577
Yhteensä	72 195	74 795	75 201	77 616	76 125	78 611	81 725	83 463

Erityisen suotuisaa kehitys on ollut graafisen ja taideteollisen alan suunnittelijoiden osalta, joiden työllisyys on kohentunut noin 30 prosentilla vuodesta 2005. Vuodesta 2011 vuoteen 2012 laskua työllisyydessä on kuitenkin reippaasti, noin 16 prosenttia. Työllisiä vuonna 2012 oli noin 10 450.

Taideammateissa toimivien työllisyys on myös parantunut vuodesta 2005. Työllisiä vuonna 2012 oli noin 11 718 mikä oli lähes kahdeksan prosenttia enemmän kuin vuonna 2005.

Toimittajia oli vuonna 2012 noin 13 718, lähes viisi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2005. Lukumäärän laskua vuodesta 2011 vuoteen 2012 oli pari prosenttia.

Tiedot ammattien työllisyysmääristä on tuotettu vuoden 2001 ammattiluokituksella vaikka uudempi ammattiluokituskin on työvoimatutkimuksessa käytössä. Käyttämällä vanhempaa luokitusta on voitu tarkastella pitempää ajanjaksoa kuin siirtymällä uuteen luokitukseen.

2. Kulttuuriammateissa päätyössä toimivat työssäkäyntitilaston mukaan

Työssäkäyntitilasto on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilaston henkilöperusjoukon muodostaa maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö. Työssäkäyntitilasto sisältää tiedot työnantajan vakuuttamista työsuhteista, joiden pohjalta työllisyys ja työttömyys päätellään. Tilaston henkilöperusjoukon muodostaa maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö. Työssäkäyntitilaston mukainen työllisten lukumäärä eroaakin työvoimatutkimuksen luvuista tarkastelunäkökulmansa vuoksi. Sen etuna on, että se kattaa koko väestön ja siten myös yksityiskohtaista tietoa voidaan antaa. Sen tiedot voidaan yhdistellä rekistereistä vasta aina jälkikäteen, mistä johtuen tulokset eivät ole yhtä ajantasaisia kuin työvoimatutkimuksen. Lisäksi rekisteripohjaisuus aiheuttaa jonkin verran epävarmuutta juuri kulttuurialan kuvaamisessa.

Tässä selvityksessä tarkempia tietoja on tarkasteltu sukupuolen, työnantajasektorin ja koulutustason suhteen ja pääpaino on yksittäisten ammattien työllisyyden kehityksessä. Tarkasteltavat taulukot löytyvät kulttuuritilastojen tietokantataulukkoista osoitteesta: http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/klf/klf/klf_fi.asp.

Ne ovat nimeltään: Työllinen työvoima kulttuuriammateissa ammatin ja sukupuolen mukaan työssäkäyntitilaston mukaan 2010, Työllinen työvoima kulttuuriammateissa koulutusasteen mukaan 2010 sekä Työllinen työvoima kulttuuriammateissa työnantajasektorin mukaan 2010. Työssäkäyntitilastossa on siirrytty käyttämään vuoden 2010 ammattiluokitusta, joten tiedot poikkeavat työvoimatutkimuksen tiedoista. Tarkemmin vuoden 2010 ja 2001 kulttuuriammatit luetellaan kohdassa kulttuurin rajausta aineistossa (Liitetaulukot 1 ja 2).

Kulttuuriammateissa toimi työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2010 83 679 työllistä.

Tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia työssäkäyntitilaston aiempien vuosien tietojen kanssa koska käytössä on vuoden 2010 ammattiluokitus.

Suurin ammattiryhmä kulttuuriammateissa koostuu mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijoista, joita vuoden lopussa oli tilastossa 13 641. Näistä miehiä oli 7 113 ja naisia 6 528.

Painoalalla työskenteli työssäkäyntitilaston mukaan vuoden lopussa 8 320 työllistä. Näistä lähes 67 prosenttia, 5 567 oli miehiä.

Taiteilijoita tilastossa oli 9 129 joista miehiä 5 028 ja naisia 4 101.

Kulttuuriammateista toimivista henkilöistä 52 546, lähes 67 prosenttia, toimi yksityisellä sektorilla, 4924 valtiolla ja 13545 kunnan palveluksessa. Yrittäjänä toimi 8265 henkilöä (Liitekuvio 2).

32 prosentilla työllisistä on keskiasteen tutkinto, 14 prosentilla alimman korkea-asteen tutkinto, 22 prosentilla alemman korkea-asteen tutkinto ja yli 29 prosentilla ylemmän korkea-asteen tutkinto. Tutkijakoulutuksen on saanut runsas prosentti työllisistä (Liitekuvio 2).

3. *Kulttuurin raja- ja aineistoista*

Kulttuuritoimialoihin sisältyvät vuoden 2008 toimialaluokituksen luokat:

- Sanomalehtien painaminen (18110)
- Muu painaminen (18120)
- Painamista ja julkaisemista edeltävät palvelut (18130)
- Sidonta ja siihen liittyvät palvelut (18140)
- Viihde-elektronikan valmistus (26400)
- Soitinten valmistus (3220)
- Pelien ja leikkikalujen valmistus (3240)
- Viihde-elektronikan tukkukauppa (46432)
- Valokuvausvälineiden ja tarvikkeiden tukkukauppa (46433)
- Paperi- ja toimistotarvikkeiden tukkukauppa (46491)
- Kirjatukkukauppa (46492)
- Lelujen ja pelien tukkukauppa (46496)
- Viihde-elektronikan vähittäiskauppa (4743),
- Soittimien ja musiikkitarvikkeiden vähittäiskauppa (47595)
- Kirjojen vähittäiskauppa (47610)
- Paperi- ja toimistotarvikkeiden vähittäiskauppa (47621)
- Pelien ja leikkikalujen vähittäiskauppa (4765)
- Taideliikkeet (47781)
- Antiikkiliikkeet (47791)
- Antikvariaattikauppa (47792)
- Kirjojen, musiikki- ja video-tallenteiden postimyynti ja verkkokauppa (47911)
- Kirjojen kustantaminen (58141)
- Sanomalehtien kustantaminen (58130)
- Paikallislehtien ja harvemmin ilmestyvien sanomalehtien kustantaminen (58141)
- Aikakauslehtien kustantaminen (58142)
- Tietokonepelien kustantaminen (58210)
- Elokuvien tuotanto (59110)
- Elokuvien, videoiden ja televisio-ohjelmien jälkituotanto ja levitys (59120, 59130)
- Elokuvien esittäminen (59140)
- Äänitysstudiot, äänitteiden ja musiikin kustantaminen (59200)
- Radio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen (60100)
- Televisio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen (60201)
- Maksulliset tv-kanavat (60202)
- Uutistoimistot (63910)
- Arkkitehtipalvelut (71110)
- Mainostoimistot (73111)
- Suora- ja ulkomainonta (73112)
- Muu mainospalvelu (73119)
- Mainostilan vuokraus ja myynti (73120)
- Graafinen muotoilu (74101)
- Sisustussuunnittelu (74102)
- Teollinen muotoilu (74109)
- Valokuvaamot ja muu kuvaustoiminta (74201)
- Valokuvien kehittäminen (74202)
- Kääntäminen ja tulkkaus (74300)
- Ohjelmatoimistot ja manageripalvelut (74901)
- Videofilmien vuokraus (77220)
- Messujen ja kongressien järjestäminen (82300)

- Esittävät taiteet (90010)
- Esittäviä taiteita palveleva toiminta (90020)
- Taiteellinen luominen (90030)
- Taidelaitosten toiminta (90040)
- Kirjastojen ja arkistojen toiminta (91010)
- Museoiden toiminta (91020)
- Historiallisten nähtävyyksien, rakennusten ja vastaavien kohteiden toiminta (91030)
- Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta (91040)
- Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (92000)
- Huvi- ja teemapuistojen toiminta (93210)
- Muualla luokittelematon huvi- ja virkistystoiminta (93299)

Uuden toimialaluokituksen myötä on kulttuurin toimialoihin lisätty toimialoja. Näin pyritään noudattamaan EU:n antamia suosituksia

(<http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/ess-net-report-oct2012.pdf>) ja yhdenmukaistamaan rajausta kulttuurin satelliittitalouden kanssa.

Uusia toimialoja ovat viihde-elektroniikan valmistus ja tukku- sekä vähittäiskauppa, paperi- ja toimistotarvikkeiden tukku- ja vähittäiskauppa, pelien ja lelujen vähittäiskauppa, graafinen muotoilu, sisustussuunnittelu, kääntäminen ja tulkkaus, messujen ja kongressien järjestäminen, taiteen ja musiikin koulutus sekä taidelaitosten toiminta.

Kulttuuriammattien osalta työvoimatutkimuksen aineistossa on käytetty vuoden 2001 ammattiluokitusta, jotta voidaan tarkastella kehitystä pidemmän ajan kuluessa. Työssäkäyntitilastossa puolestaan on siirrytty vuoden 2010 ammattiluokituksen käyttöön. Ammattiluokat on tarkemmin kuvattu luvussa 4. Aineisto ja luokitukset (Liitetaulukko 2).

Kulttuuriammateiksi luokitellaan vuoden 2001 ammattiluokituksen mukaan:

- kirjailijat ja dramaturgit
- kuvataiteilijat, taideteollisen alan suunnittelijat ja vastaavat
- taide- ja taideteollisen alan asiantuntijat
- soittimien tekijät ja virittäjät
- puu-, tekstiili-, nahka- ym. käsityötuotteiden tekijät
- klassisen musiikin säveltäjät
- muusikot ja laulajat
- tanssitaiteilijat
- näyttelijät
- teatteri- ja elokuvaohjaajat
- viihdemuusikot
- laulajat
- tanssijat ja vastaavat
- klovnit
- taikurit
- akrobaatit
- kulttuurijohtajat
- arkistonhoitajat
- museoalan erityisasiantuntijat
- kirjastonhoitajat
- informaattikot
- kirjasto-, arkisto- ja museotyöntekijät
- mainos- ja tiedotusjohtajat
- tiedottajat
- mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijat
- mainostoimittajat
- päällikkötoimittajat
- lehden- ja kustannustoimittajat ja kriitikot
- radio- ja tv-toimittajat
- juontajat
- kuuluttajat
- radio- ja tv-tarkkailijat
- kuvaussihteerit
- kuvaajat
- kuvanauhoittajat ja äänittäjät
- valokuvaalaboratorioiden työntekijät
- valokuvatuotteiden teolliset valmistajat
- graafisen tekniikan asiantuntijat
- latojat ja asemoijat
- painopinnan valmistajat
- kaivertajat ja syövyttäjät
- kirjansitomotyöntekijät
- silkki- ja tekstiilipainajat
- painokoneen hoitajat ja jälkikäsitteilyt

Myös arkkitehdit kuuluvat kulttuuriammatteihin, mutta heitä ei kyetä erottamaan vuoden 2001 luokituksen ammattiluokasta 2141; Talonrakennusalan erityisasiantuntijat.

4. Aineisto ja luokitukset

Työvoimatutkimus (Labour Force Survey) kerää tilastotietoja 15–74-vuotiaan väestön työhön osallistumisesta, työllisyydestä ja työttömyydestä sekä työvoiman ulkopuolisten toiminnasta. Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Kuukausittainen otos on noin 12 000 henkeä ja tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilla. Vastaajien antamien tietojen pohjalta luodaan kuva koko 15–74-vuotiaan väestön toiminnasta. Työvoimatutkimuksen yhteydessä tehdään myös ns. "ad hoc moduli", jonka aihe vaihtelee vuosittain.

Työvoimatutkimus tuottaa kuukausittaisia, neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tietoja mm. työllisyydestä, työttömyydestä, erilaisista työsuhteista, työajoista sekä työpanoksesta. Myös työvoiman ulkopuolisen väestön toiminta selvitetään. Tiedot ovat saatavissa sukupuolen, koulutuksen, iän ja alueen mukaan. Lisäksi työvoimatutkimus sisältää vuosittain raportoitavia tietoja kotitalouksien työssäkäynnistä. Pääosa kerättävistä tiedoista on EU:n asetuksen edellyttämiä tietoja. Perusaineisto on salassa pidettävää.

Samaa vastaajaa haastatellaan kaikkiaan viisi kertaa. Kuukausi-, neljännesvuosi- ja vuositietoja on olemassa vuodesta 1959 lähtien. Kansainvälisen työjärjestön ILO:n määritelmien mukaiset yhtenäiset aikasarjat vuodesta 1989 lähtien.

Käytetyt luokitukset ovat Toimialaluokitus (TOL 2008), Ammattiluokitus 2001, Sosioekonomisen aseman luokitus 1989, Koulutusluokitus 1997, Alueluokitukset: suuralue, aluehallintovirasto (AVI), elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), maakunta.

Työvoimatutkimuksen tuloksiin sisältyy otantatutkimuksesta aiheutuvaa harhaa joka on sitä suurempi, mitä pienemmästä ammattiryhmästä on kyse. Kulttuuriammateissa toimivia onkin tässä tarkastelussa yhdistelty ryhmiksi, joiden koko on noin 10 000 henkilöä. Tällöin estimaatin suhteellinen keskivirhe on noin 4 prosenttia.

Työssäkäyntitilasto on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilaston henkilöperusjoukon muodostaa maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö. Tiedot perustuvat pääasiassa hallinnollisiin rekistereihin ja tilastollisiin aineistoihin. Työssäkäyntitilaston yksikkökohtaiset tiedot ovat tilastolain mukaan salassa pidettäviä. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla kunta- ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla sekä postinumeroalueittain.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, elinkeinajakauma, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti, väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot.

Tilasto tuotetaan vuosittain. Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet).

Työssäkäyntitilastot tehdään kaikilla kuntajaotukseen perustuvilla aluejaoilla kuten koko maa, lääni, maakunta, seutukunta ja kunta. Tietoja voidaan tuottaa myös postinumeroalueittain sekä karttakoordinaattipohjaisilla aluejaoilla esim. kuntien osa-alueluokituksella. Alueluokitusten lisäksi tilastossa käytetään muun muassa toimiala-, sektori-, ammatti-, koulutus- ja sosioekonomisen aseman luokitusta.

Tilasto perustuu noin 40 hallinnolliseen ja tilastolliseen aineistoon. Tärkeimmät tietolähteet ovat Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmä, Verohallinnon rekisterit, Eläketurvakeskuksen, Valtiokonttorin ja Kuntien eläkevakuutuksen työsuhteaineistot, Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri, Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen rekisterit eläkkeensaajista, työministeriön työnhakijarekisteri, Tilastokeskuksen tutkintorekisteri, Tilastokeskuksen opiskelijarekisteri sekä Pääesikunnan varusmiesrekisteri. Lisäksi tehdään lomaketiedusteluja monitoimipaikkaisille yrityksille ja kuntien jäsenyhteisöille.

Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista väestön pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 18 kuukautta ja loput tiedot 22 kuukautta viiteajankohdasta. Tietoja on tuotettu vuodesta 1987 lähtien.

Työssäkäyntitilastossa on siirrytty uuteen vuoden 2010 ammattiluokitukseen joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia työvoimatutkimuksen tuottamaan pidemmän aikavälin tarkastelun kanssa. Ammattiluokitusten kulttuuriammatit on eritelty liitetaulukossa 2.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kulttuuriammatit vuoden 2001 ammattiluokituksen mukaan

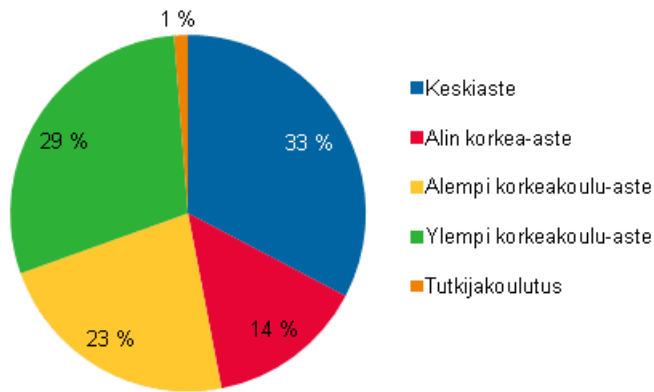
Ammatti	Koodi
Kulttuurijohtajat	12294
Taito- ja taideaineiden opettajat	23215
Puhe- ja esiintymistaidon opettajat	23512
Mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijat	24191
Tiedottajat	24192
Arkistonhoitajat	24311
Museoalan erityisasiantuntijat	24312
Kirjastonhoitajat, informaattikot ym.	2432
Kirjailijat ja dramaturgit	24515
Kuvataiteilijat, taideteollisen alan suunnittelijat ym.	2452
Pääliikkötoimittajat	24511
Lehden ja kustannustoimittajat ja kriitikot	24512
Radio- ja tv-toimittajat	24513
Mainostoimittajat	24514
Kuvataiteilijat	24521
Graafiset suunnittelijat	24522
Taideteollisen alan suunnittelijat ja taiteilijat	24523
Klassisen musiikin säveltäjät, muusikot ja laulajat	2453
Tanssitaiteilijat	2454
Näyttelijät	24551
Teatteri- ja elokuvaohjaajat	24522
Kuvaajat, kuvanauhoittajat ja äänittäjät	3131
Radio- ja tv-tarkkailijat	3132
Taide- ja taideteollisen alan asiantuntijat	34711
Kuvaussihteerit ym.	34712
Juontajat, kuuluttajat ym.	3472
Viihdemuusikot, laulajat, tanssijat ym,	3473
Klovnit, taikurit, akrobaatit ym.	3474
Kirjasto-, arkisto- ja museotyöntekijät	4141
Matkatoimistovirkailijat	4221
Matkaoppaat ja matkanjohtajat	5113

Liitetaulukko 2. Kulttuuriammatit vuoden 2010 ammattiluokituksen mukaan

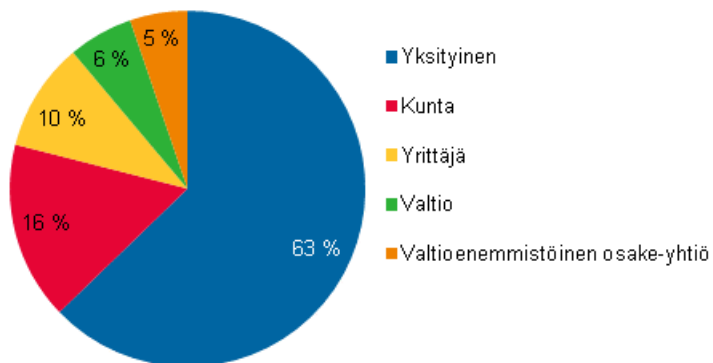
Ammatti	Koodi
Mainos- ja tiedotusjohtajat	1222
Talonrakennuksen arkkitehdit	2161
Maisema-arkkitehdit	2162
Tuote- ja vaatesuunnittelijat	2163
Yhdyskunta- ja liikennesuunnittelijat	2164
Muut musiikin opettajat	2354
Muut taideaineiden opettajat	2355
Mainonnan ja markkinoinnin erityisasiantuntijat	2431
Tiedottajat	2432
Arkistonhoitajat	26211
Museoalan erityisasiantuntijat	26212
Kirjastonhoitajat, informaattikot ym.	2622
Kirjailijat ym.	2641
Toimittajat	2642
Toimituspäälliköt ja -sihteerit, ohjelmapäälliköt	26421
Lehtien yms. toimittajat	26422
Radio- ja tv-toimittajat	26423
Kääntäjät, tulkit ja muut kielitieteilijät	2643
Taiteilijat	265
Muut liike-elämän asiantuntijat	3339
Valokuvaajat	3431
Sisustussuunnittelijat ym.	3432
Gallerioiden, museoiden ja kirjastojen tekniset työntekijät	3433
Muut taide- ja kulttuurialan asiantuntijat	3435
Matkatoimistovirkailijat	4221
Kirjastotyöntekijät	4411
Arkistotyöntekijät	4415
Matkaoppaat	5113
Käsityötuotteiden valmistajat ja hienomekaanikot	731
Painoalan työntekijät	732

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Työlliset kulttuuriammateissa koulutusasteen mukaan 2010



Liitekuvio 2. Työlliset kulttuuriammateissa työnantajasektorin mukaan 2010



Laatuseloste: Kulttuuritilasto 2012, kulttuurityövoima Suomessa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1. Työvoimatutkimus ja sen käyttötarkoitus

Työvoimatutkimus (Labour Force Survey) kerää tilastotietoja 15–74-vuotiaan väestön työhön osallistumisesta, työllisyydestä ja työttömyydestä sekä työvoiman ulkopuolisten toiminnasta. Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Kuukausittainen otos on noin 12 000 henkeä ja tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilla. Vastaajien antamien tietojen pohjalta luodaan kuva koko 15–74-vuotiaan väestön toiminnasta. Työvoimatutkimuksen yhteydessä tehdään myös ns. "ad hoc moduli", jonka aihe vaihtelee vuosittain.

Työvoimatutkimus tuottaa kuukausittaisia, neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tietoja mm. työllisyydestä, työttömyydestä, erilaisista työsuhteista, työajoista sekä työpanoksesta. Pääosa kerättävistä tiedoista on EU:n asetuksen edellyttämiä tietoja. Tiedot ovat käytettävissä noin 3–4 viikon kuluttua viiteajankohdasta. Perusaineisto on salassa pidettävää.

1.2. Työvoimatutkimuksen käsitteet, luokitukset ja aineistot

Kulttuurityövoimajulkaisussa tarkastellaan kulttuuritoimialojen ja ammattien työllisyyttä ja sen kehitystä. Toimialaluokitus on vuoden 2008 ja ammattiluokitus vuoden 2001 luokitus. Ohessa kulttuurityövoimajulkaisussa käytettyjen käsitteiden määritelmät.

Ammatti: Ammattitieto perustuu työvoimatutkimuksessa haastateltavan omaan ilmoitukseen. Työllisen ammatti määritellään päätyön ammatin mukaan. Työttömän ammatti määräytyy työttömyyttä edeltäneen tilanteen mukaan. Työvoimatutkimuksessa ammatti luokitellaan Tilastokeskuksessa käytössä olevien ammattiluokitusten mukaan. Ammattiluokitus on vuoden 2001 ammattiluokitus, joka kattaa tutkimusvuodet 2005 - 2012.

Päätyö: Päätyö on työllisen ainoa tai pääasiallinen ansiotyö. Jos työpaikkoja on useita, päätyö on yleensä se, johon käytetään eniten aikaa tai josta ansiotulot ovat suurimmat. Pää- ja sivutyön määrittely perustuu vastaajan omaan ilmoitukseen.

Toimiala: Työllisten pää- ja sivutyölle määritellään toimiala työnantajan toimipaikan tai oman yrityksen toimialan mukaan. Toimialan määrittelyssä käytetään Tilastokeskuksen toimialaluokitusta. Tässä julkaisussa on käytetty vuoden 2008 toimialaluokitusta ja toimialatarkastelu kattaa vuodet 2010 - 2012.

Työllinen: Työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään tunnin rahapalkkaa tai luontaisesti vastaan tai voittoa saadakseen, tai on ollut tilapäisesti poissa työstä. Tutkimusviikolla työstä pois ollut henkilö lasketaan työlliseksi, jos poissaolon syy on äitiys- tai isyysvapaa tai oma sairaus tai jos poissaolo on kestänyt alle 3 kuukautta. Työlliset voivat olla palkansaajia, yrittäjiä tai samassa kotitaloudessa asuvan perheenjäsenen yrityksessä palkatta työskenteleviä.

1.3. Työssäkäyntitilasto ja sen käyttötarkoitus

Työssäkäyntitilasto on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilaston henkilöperusjoukon muodostaa maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö. Tiedot perustuvat pääasiassa hallinnollisiin rekistereihin ja tilastollisiin aineistoihin. Työssäkäyntitilaston yksikkökohtaiset tiedot ovat tilastolain mukaan salassa pidettäviä. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla kunta- ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla sekä postinumeroalueittain.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, elinkeinajakauma, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti, väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot.

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet).

Alueluokitusten lisäksi tilastossa käytetään muun muassa toimiala-, sektori-, ammatti-, koulutus- ja sosioekonomisen aseman luokitusta.

Tilasto tuotetaan vuosittain. Tiedot kuvaavat vuoden viimeisen päivän tilannetta. Lopullisista tiedoista väestön pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 18 kuukautta ja loput tiedot 22 kuukautta viiteajankohdasta.

Ammatti: Ammatilla tarkoitetaan sitä toimintaa tai työtä, jota henkilö tekee tuloa saadakseen. Työssäkäyntitilastossa käytetään vuoden 2010 ammattiluokitusta. Ammattiluokitukset perustuvat kansainväliseen, ISCO 88 -ammattiluokitukseen (International Standard Classification of Occupations), joka on kehitetty EU:n tarpeisiin. Ammattiluokitus on hierarkkinen ja sen tarkin taso on viisinumeroinen.

Koulutus: Tässä koulutuksella tarkoitetaan tutkintoon johtavaa koulutusta. Tutkintoon johtavalla (tutkintotavoitteisella) koulutuksella tarkoitetaan peruskoulun koko oppimäärään (peruskoulun päättötodistukseen), lukiokoulutuksen koko oppimäärään (ylioppilastutkintoon), International Baccalaureate-tutkintoon, Reifeprüfung-tutkintoon, European Baccalaureate-tutkintoon, gymnasieexamen-tutkintoon, ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon, ammattikorkeakoulututkintoon, ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tai yliopistokoulutuksen tutkintoon johtavaa koulutusta. Tutkintoon johtavaa koulutusta luokitellaan koulutusluokituksella. Mikäli henkilö on suorittanut tutkinnon ulkomailla eikä sitä ole ilmoitettu koulutusrekisteriin, ei henkilön tutkinto näy työssäkäyntitilastossa.

Koulutusaste: Suoritettujen tutkinnon perusteella luokitellaan tutkinnot koulutusasteen mukaisesti. Koulutusasteet ovat keskiaste, alin korkea-aste, alempi ja ylempi korkeakouluaste ja tutkijakoulutus.

Työnantajasektori: Työpaikan yrityksen työnantajasektori. Sektorit ovat yksityinen, valtio, kunta, valtioenemmistöinen osakeyhtiö, yrittäjä sekä tuntematon.

2. Tilaston menetelmäkuvaus

2.1. Työvoimatutkimus

Työvoimatutkimus (Labour Force Survey) kerää tilastotietoja 15-74-vuotiaan väestön työllisyydestä, työttömyydestä, erilaisista työsuhteista ja työajoista sekä työvoiman ulkopuolisen väestön toiminnasta ja kotitalouksien työssäkäynnistä. Pääosa kerättävistä tiedoista on EU:n asetuksen edellyttämiä tietoja.

Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilta, ja kuukausittainen otos on noin 12 000 henkeä. Samaa vastaajaa haastatellaan kaikkiaan viisi kertaa. Vastajien antamien tietojen pohjalta luodaan kuva koko 15-74-vuotiaan väestön toiminnasta.

Peruste: Tilastolaki 280/2004. Tietojen antaminen työvoimatutkimukseen on vapaaehtoista. Tilastolaki velvoittaa Tilastokeskuksen käsittelemään annetut tiedot luottamuksellisina.

Työvoimatutkimuksen tietosisältöä ja tiedonkeruumallia on uudistettu vuoden 2008 alusta työvoimatutkimusta säätelevän EU-asetuksen mukaiseksi. Tässä yhteydessä tietosisältö laajeni ja joidenkin käsitteiden määritelmät tarkentuivat.

Tiedot tuotetaan kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain. Tiedot ovat käytettävissä noin 3–4 viikon kuluttua viiteajankohdasta. Aineistosta toimitetaan myös EU:lle neljännesvuosittain asetuksen mukainen tiedosto, josta EU laatii jäsenmaita koskevia vertailukelpoisia tilastoja.

2.2. Työssäkäyntitilasto

Työssäkäyntitilasto on vuositilasto, joka tuottaa alueittaista tietoa väestön taloudellisesta toiminnasta ja työssäkäynnistä. Tilaston henkilöperusjoukon muodostaa maassa vuoden viimeisenä päivänä vakinaisesti asuva väestö. Tiedot perustuvat pääasiassa hallinnollisiin rekistereihin ja tilastollisiin aineistoihin. Työssäkäyntitilaston yksikkökohtaiset tiedot ovat tilastolain mukaan salassa pidettäviä. Tietoja voidaan tuottaa kaikilla kunta- ja koordinaattipohjaisilla aluejaoilla sekä postinumeroalueittain.

Tuotettavia tietoja ovat muun muassa väestön pääasiallinen toiminta, elinkeinonjakauma, ammattiasema, työpaikkojen lukumäärä, työpaikan sijainti, väestön ja työvoiman koulutus- ja tulotiedot.

Tilaston viiteajankohta on vuoden viimeinen viikko, mutta tilasto sisältää myös kertymätietoja tilastovuoden ajalta (esim. tulotiedot, työ- ja työttömyyskuukaudet).

Alueluokitusten lisäksi tilastossa käytetään muun muassa toimiala-, sektori-, ammatti-, koulutus- ja sosioekonomisen aseman luokitusta.

Tilasto perustuu noin 40 hallinnolliseen ja tilastolliseen aineistoon. Tärkeimmät tietolähteet ovat: Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmä, verohallinnon rekisterit, Eläketurvakeskuksen, Valtiokonttorin ja Kuntien eläkevakuutuksen työsuhteaineistot, Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri, Kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen rekisterit eläkkeensaajista, työministeriön työnhakijarekisteri, Tilastokeskuksen tutkintorekisteri, Tilastokeskuksen opiskelijarekisteri, Pääesikunnan varusmiesrekisteri. Lisäksi tehdään lomaketiedusteluja monitoimipaikkaisille yrityksille ja kuntien jäsenyhteisöille.

Tilasto tuotetaan vuosittain. Tiedot kuvaavat vuoden viimeisen päivän tilannetta. Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista väestön pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 18 kuukautta ja loput tiedot 22 kuukautta viiteajankohdasta.

Tietoja on tuotettu vuodesta 1987 lähtien. Vuosittaiset työssäkäyntitilastot on yhdistetty pitkittäistiedostoksi, joka kattaa vuodet 1987 - 2001. Tässä tiedostossa ovat mukana kaikki henkilöt, jotka ovat asuneet maassa ainakin yhtenä tilastoajankohtana.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1. Työvoimatutkimus

Työvoimatutkimuksen lukujen luotettavuuteen vaikuttavat vastauskato (ks. edellä), mittausvirheet sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu.

Mittausvirheitä syntyy muun muassa siitä, että kysymykset voidaan ymmärtää ja tulkita eri tavoilla, vastaaja ei muista tai ei halua kertoa joitain tietoja tai vastausten kirjaamisessa tapahtuu virheitä. Mittausvirheitä pyritään vähentämään kehittämällä ja testaamalla haastattelukysymyksiä, haastatteluohjeita, käyttöliittymää sekä kouluttamalla haastattelijoita.

Otannasta aiheutuvalla satunnaisvaihtelulla tarkoitetaan sitä, että eri otoksista lasketut luvut poikkeaisivat jonkin verran toisistaan. Arvioitaessa karkeasti otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun suuruutta erilaisissa tilanteissa on pääperiaatteena, että lukuihin sisältyy sitä vähemmän otannasta aiheutuvaa epävarmuutta, 1) mitä suuremman otoksen pohjalta luvut on laskettu ja 2) mitä suurempaa väestöryhmää luvut kuvaavat. Esimerkiksi neljännesvuotta koskevat luvut ovat tarkempia kuin samaa asiaa koskevat kuukausiluvut, koska neljännesvuositiedot on saatu haastattelemalla kolminkertainen määrä henkilöitä verrattuna kuukausitietoihin. Koko vuotta koskevat luvut ovat kaikkein tarkimpia. Jälkimmäinen periaate tarkoittaa sitä, että samankokoisella otoksella saadut työllisten ja työttömien lukumääriä koskevat luvut eli estimaatit ovat sitä tarkempia, mitä suurempaa osaryhmää ne koskevat. Tarkasteltavan osaryhmän pienentyessä otannasta aiheutuvan satunnaisvaihtelun osuus kasvaa. Tämän vuoksi esimerkiksi työttömien lukumäärät eri ikäryhmissä tai eri alueilla eivät ole yhtä luotettavia kuin kaikkien työttömien lukumäärä.

Otannasta aiheutuvaa epätarkkuutta arvioidaan estimaatin keskivirheen avulla. Keskivirheen suuruuteen vaikuttavat sekä otoksen koko että tarkastelun kohteena olevan ominaisuuden vaihtelu eli muuttujan varianssi. Keskivirheen avulla voidaan laskea estimaatin luottamusväli, jolla haettu perusjoukon arvo sijaitsee tietyllä todennäköisyydellä. Työvoimatutkimuksessa käytetty 95 prosentin luottamusväli on väli, jolla kiinnostuksen kohteena olevan ominaisuuden todellinen arvo sijaitsee 95 prosentin todennäköisyydellä. Esimerkiksi tammikuun 2011 työttömien määrän 95 prosentin luottamusväli on 215 000 ± 17 000 eli 198 000–232 000. Estimaattiin lisättävä ja siitä vähennettävä osa, tässä 17 000, saadaan kertomalla estimaatin keskivirhe, tässä 8 500 henkeä, 95 prosentin luottamusvälin kertoimella 1,96.

Esimerkiksi jos vuositasolla työllisiä on 50 000, on vuosiestimaatin suhteellinen keskivirhe 2,6 prosenttia eli 1300 henkeä. Vastaavasti jos vuositasolla työllisiä on 10 000, on vuosiestimaatin suhteellinen keskivirhe 4 prosenttia ja keskivirhe 400.

3.2. Työssäkäyntitilasto

Vuoden 1980 väestölaskennassa tehtiin vertailututkimus 20 kunnan osalta ja vuoden 1985 väestölaskennan yhteydessä kaikkien kuntien osalta. Tutkimuksessa verrattiin rekisteripohjaisesti määriteltyä tietoa väestön pääasiallisesta toiminnasta ja ammattiasemasta lomakkeella kerättyyn tietoon. Erot rekisteripohjaisesti ja

lomakepohjaisesti tuotettujen tietojen osalta todettiin niin pieniksi, että päätös rekisteripohjaiseen tilastotuotantoon siirtymisestä voitiin tehdä.

Ensimmäisen kokonaan rekisteripohjaisen väestölaskennan yhteydessä vuonna 1990 tehtiin laaja luotettavuustutkimus. Näitä rekisteritilastoja verrattiin otospohjaisen lomaketiedustelun antamiin tietoihin. Otos käsitti noin 2 prosenttia rakennuksista, asunnoista ja henkilöistä. Luotattavuustutkimus osoitti, kuinka suurella osalla lomaketieto ja rekisteritieto poikkesivat toisistaan, mutta ei lopulta sitä kumpi tieto on oikea. Esim. usean työn tekijä ilmoittaa lomaketiedustelussa pääasialliseksi työkseen eri toimen kuin mihin rekisteripäätelyssä päädytään. Työssäkäyvä opiskelija tulee määritellyksi rekisteritiedoilla väistämättä työlliseksi, vaikka hän itse jättäisi työnsä kertomatta. Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei rekisteripohjaisten ja lomakepohjaisten tietojen ero ole suurempi kuin kahden lomakepohjaisen tiedon välinen ero. Vertailututkimuksia on julkaistu Tilastokeskuksen sarjoissa.

Tärkeimmäksi vuosittaisen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston laadunvalvontamenetelmäksi on kehittynyt vuosittainen laadunvalvonta, joka perustuu työvoimatutkimuksen käyttöön vertailuaineistona. Myös vuoden 1995 ja 2000 väestölaskennan luotettavuustutkimus perustui työvoimatutkimuksen käyttöön vertailutietona.

Työvoimatutkimuksen käyttö vertailuaineistona toimii kahdella tasolla. Toisaalta seurataan näiden kahden menetelmän tuottamien tulosten tasoa ja toisaalta seurataan, miten hyvin yksikkötasolla menetelmät tuottavat samalla tavoin luokiteltua tietoa. Yksikkötason vertailu tehdään ristiintaulukoimalla työvoimatutkimuksen otosaineiston henkilöiden saman ajankohdan rekisteripohjaiset ja haastatteluun perustuvat tiedot pääasiallisesta toiminnasta ja toimialasta keskenään. Vertailuja on tehty vuodesta 1987 lähtien, jolloin poikkeamat analysoitiin varsin tarkkaan.

Usein poikkeamat ovat selitettävissä rekisterijärjestelmän ja haastattelumenetelmän eroilla eikä aina voida yksikäsitteisesti sanoa, kumpi menetelmä tuottaa oikean tuloksen eli välttämättä haastattelemallakaan saatu tieto ei ole absoluuttisen oikea. Usein todellisuudessa on niin, että henkilö itse tai haastattelija joutuu tekemään saman päätöksen ristiriitaisen informaation tilanteessa, johon rekisterimenetelmässä on laadittu yksikäsitteinen sääntö. Rekisterimenetelmän etuna on tällöin sen loogisuus, kone tekee ratkaisun aina samalla tavalla, kun taas saman informaation omaavat kaksi henkilöä voivat päätyä eri lopputulokseen.

Koulutustason tiedossa on otettava huomioon, että mikäli henkilö on suorittanut tutkinnon toisessa maassa eikä sitä ole ilmoitettu koulutusrekisteriin, ei koulutustasoa tiedetä.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

4.1. Työvoimatutkimus

Työvoimatutkimuksen tulokset julkaistaan Suomen virallisen tilaston Työmarkkinat -sarjassa. Keskeisimmät kuukausi- ja neljännesvuosi- ja vuositulokset julkistetaan määräpäivinä Internetissä työvoimatutkimuksen kotisivulla <http://tilastokeskus.fi/tyovoimatutkimus>. Kotisivun linkeistä löytyvät muun muassa tilaston kuvaus, käsitteet ja määritelmät sekä työvoimatutkimuksen maksuttomat tilastotietokantataulukot (StatFin). Tietoja on saatavissa internetin kautta myös Tilastokeskuksen maksullisesta aikasarjatietokannasta (ASTIKA). Eurostat julkaisee työvoimatutkimuksen neljännesvuosi- ja vuositietoja omilla internet-sivuillaan.

Työvoimatutkimuksen tuloksia julkaistaan kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain. Neljännesvuosi- ja vuositulokset ovat kuukausitulosten keskiarvoja eli ne kuvaavat tilannetta ko. tutkimusjakson ”keskimääräisellä” viikolla. Työpanosta koskevat tiedot ovat jaksojen tulosten summia. Julkaistavat tiedot ovat lopullisia. Ainoastaan kausitasoitus muuttaa hieman viimeisimpiä kausitasoitettuja kuukausituloksia. Kuukausitiedot julkaistaan noin kolmen viikon kuluttua tutkimuskuukauden päättymisestä. Neljännesvuositiedot julkaistaan samanaikaisesti kunkin vuosineljänneksen viimeisen kuukauden tietojen kanssa. Neljännesvuositiedot ovat tilastollisesti kuukausitietoja luotettavampia ja sisältävät yksityiskohtaisempia tietoja, muun muassa työllisyys- ja työpanostiedot toimialoittain sekä tarkempia alueittaisia tietoja.

4.2. Työssäkäyntitilasto

Työssäkäyntitilasto tehdään vuosittain. Työssäkäyntitilaston henkilöperusjoukko kuvaa vuoden viimeisen päivän tilannetta. Tiedot henkilön toiminnasta ja työpaikasta ovat vuoden viimeiseltä viikolta. Tilastossa on myös kertymätietoja koko vuodelta (esim. tulotiedot, työssäolo- ja työttömyyskuukaudet). Ennakkotiedot valmistuvat noin 12 kuukautta viiteajankohdan jälkeen. Lopullisista tiedoista pääasiallinen toiminta ja ammattiasema valmistuvat noin 16 kuukautta ja loput tiedot noin 22 kuukautta viiteajankohdasta.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Kulttuurityövoimaa koskevia tietoja tullaan tuottamaan vuosittain. Työvoimatutkimuksen ammatti- ja toimialaryhmiä on jouduttu yhdistämään, jotta työllisyyttä koskevan estimaatin suhteellinen keskivirhe on saatu noin 4 prosenttiin. Kokonaistasolla työllisten estimaatin suhteellinen keskivirhe on alle 2,6 prosenttia. Yksityiskohtaisempaa ammatteja koskevaa tietoa saadaan työssäkäyntitilastosta, jonka henkilöperusjoukko kuvaa koko väestön vuoden viimeisen päivän tilannetta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1. Työvoimatutkimus

Kuukausittainen työvoimatutkimus, aluksi nimellä työvoimatiedustelu, on ollut käynnissä vuodesta 1959 alkaen. Tänä aikana sen tietosisältöä, tiedonkeruutapoja ja menetelmiä on kehitetty useaan otteeseen. Keskeisimmistä tiedoista on vertailukelpoinen aikasarja vuodesta 1989 asti.

Alkuun tietosisällöltään melko suppean tutkimuksen tiedot kerättiin postikyselynä. Kuukausitiedustelun tiedonkeruu muutettiin vuonna 1983 postikyselystä puhelinhaastatteluksi, minkä ansiosta vastauskato pieneni noin 30 prosentista 4 prosenttiin.

Suomen liityttyä Euroopan unioniin työvoimatutkimus harmonisoitiin Euroopan unionin yhteiseen työvoimatutkimukseen. Aluksi vuosina 1995–1998 EU-työvoimatutkimuksen tiedot kerättiin erillisenä haastattelututkimuksena keväisin maaliskuu–toukokuussa. Kuukausitutkimus uudistettiin asteittain vastaamaan EU-työvoimatutkimusta. Vuonna 1997 kuukausitutkimuksen sisältö laajentui, tiedonkeruu muuttui tietokoneavusteiseksi puhelinhaastatteluksi (CATI) sekä käsitteet ja määritelmät yhdenmukaistettiin vastaamaan entistä paremmin Euroopan unionin ja YK:n työjärjestön ILO:n ohjeita ja suosituksia. Työttömän määritelmää tarkistettiin vielä toukokuussa 1998 ja julkaistut aikasarjat korjattiin vuodesta 1989 alkaen taannehtivasti uudistettujen määritelmien mukaisiksi.

Huhtikuussa 1999 työvoimatutkimuksen tietosisältö laajeni edelleen, kun kuukausitutkimus ja EU-työvoimatutkimus yhdistyivät yhdeksi jatkuvaksi työvoimatutkimukseksi. Vuoden 2000 alusta siirryttiin jatkuvaan tutkimusviikkoon, kun aiemmin kunkin kuukauden tiedot kerättiin yhdeltä tutkimusviikolta. Jatkuvaan tutkimusviikkoon siirtyminen vaikutti työpäivä- ja työtuntitietoihin, minkä vuoksi ne eivät ole vuodesta 2000 eteenpäin täysin vertailukelpoisia aiempiin tietoihin. Vuodesta 2003 alkaen tutkimuksen tietosisältö laajeni osaotokselta kerättävällä kotitalousosalla. Vuonna 2008 otettiin käyttöön uusi tiedonkeruulomake: tutkimuksen tietosisältö muuttui hieman ja osa tiedoista siirryttiin keräämään osaotokselta, jolta kerättyjä tietoja käytetään vain vuositietoina.

6.2. Työssäkäyntitilasto

Tilastossa käytetyt luokitukset ovat muuttuneet vuosien mittaan. Luokitusmuutokset vaikuttavat aikaisempien vuosien vertailtavuuteen, sillä täydellisiä avaimia ei kaikkien luokitusten välille voi rakentaa.

Vuodesta 2005 työeläkevakuutuksen piiriin kuuluvat 18-68 -vuotiaat, kun aiemmin työeläkevakuuttamisvelvollisuus on alkanut jo 14-vuoden iästä lähtien. Tämä näkyy työssäkäyntitilastossa vuodesta 2005 alkaen nuorten työllisyyden vähenemisenä ja opiskelijoiden määrän kasvuna. Alaikäisten työssäkäyntiä ei pystytä rekisteritietojen perusteella luotettavasti tilastoimaan.

Apurahansaaajat vakuutetaan vuoden 2009 alusta lähtien maatalousyrittäjän eläkelain (MYEL) mukaisen lakisääteisen työeläketurvan piiriin, jolloin nämä määritellään yrittäjiksi.

7. Tietojen yhtenäisyys

Työssäkäyntitilaston ja työvoimatutkimuksen tiedot poikkeavat menetelmistä, määritelmistä, keruutavasta ja työllisten päättelystä johtuen jonkin verran toisistaan.

Lisätietoja

Kaisa Weckström 09 1734 2348
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
kulttuuri.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kulttuuritilasto 2012, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2341-7315 (pdf)